

DE SEUIL EN SEUIL
Recueil de Paul Celan

Traduit en 8 langues européennes

Les Passeurs,

Réactiver la mémoire par la mobilité.

Projet de fin d'études, sous la direction de Bernard Moïse.

École Camondo, Paris 75014, Juillet 2026.

Poème tiré d'un recueil de Paul Celan - 1955

Parle toi aussi

Français

*Parle toi aussi,
parle en dernier,
dis ce que tu dis.*

*Parle –
Mais ne sépare pas le non du oui.
Donne le sens à ta phrase :
donne-lui l'ombre.*

*Donnez-lui suffisamment d'ombre,
donnez-lui autant que vous savez qu'il y a réparti autour de vous entre
minuit et midi et minuit.*

*Regarde autour de toi :
vois comment ça prend vie tout autour –
À la mort ! Vivant !
Celui qui parle des ombres parle honnêtement.*

*Mais maintenant, l'endroit où tu te tiens rétrécit :
Où maintenant, sans ombre, où ?
Grimpe. Goûte vers le haut.
Plus tu deviens mince, plus tu deviens méconnaissable, plus fin !*

*Plus fin : un fil,
sur laquelle il veut descendre, l'étoile :
nager en bas, en bas,
là où il se voit scintiller : dans le flot des
mots errants.*

Sprich auch du
Allemand

*Sprich auch du,
sprich als Letzter,
sag, was du sagst.*

*Sprich –
aber trenne das Nein nicht vom Ja.
Verleihe deinem Satz Bedeutung :
verleihe ihm Schatten.*

*Verleihe ihm genügend Schatten,
verleihe ihm so viel, wie du weißt, dass es um dich herum verteilt ist zwischen
Mitternacht und Mittag und Mitternacht.*

*Schau dich um :
sieh, wie es ringsum zum Leben erwacht –
Auf den Tod ! Lebendig !
Wer von Schatten spricht, spricht ehrlich.*

*Doch nun verengt sich der Ort, an dem du stehst :
Wo nun, ohne Schatten, wo ?
Klettere. Schmecke nach oben.
Je dünner du wirst, desto unerkennbarer wirst du, desto feiner !*

*Feiner: ein Faden,
auf dem er hinabsteigen will, der Stern:
nach unten schwimmen, nach unten,
dorthin, wo er sich funkeln sieht: in den Strömungen der
umherirrenden Worte.*

Speak too
Anglais

*Speak too,
speak last,
say what you say.*

*Speak –
But do not separate the ‘no’ from the ‘yes’.
Give meaning to your sentence :
give it shadow.*

*Give it enough shadow,
give it as much as you know is spread out around you between
midnight and noon and midnight.*

*Look around you :
see how it comes to life all around –
To death ! Alive !
He who speaks of shadows speaks honestly.*

*But now, the place where you stand is shrinking:
Where now, without shadow, where ?
Climb. Taste upwards.
The thinner you become, the more unrecognisable you become, the finer !*

*Finer: a thread,
upon which it wishes to descend, the star :
to swim down, down,
where it sees itself twinkling: in the stream of
wandering words.*

Habla tú también

Espagnol

*Habla tú también,
habla el último,
di lo que tengas que decir.*

*Habla –
Pero no separes el no del sí.
Dale sentido a tu frase :
dale sombra.*

*Dale suficiente sombra,
dale tanta como sabes que hay repartida a tu alrededor entre
la medianoche y el mediodía y la medianoche.*

*Mira a tu alrededor :
mira cómo cobra vida todo a tu alrededor –
¡ A la muerte ! ¡ Vivo !
Quien habla de las sombras habla con sinceridad.*

*Pero ahora, el lugar donde te encuentras se encoge :
¿ Dónde ahora, sin sombra, dónde ?
Sube. Prueba hacia arriba.
¡ Cuanto más delgado te vuelves, más irreconocible, más fino !*

*Más fino: un hilo,
por el que quiere descender, la estrella :
nadar hacia abajo, hacia abajo,
allí donde se ve brillar: en la marea de
palabras errantes.*

Parla anche tu
Italien

*Parla anche tu,
parla per ultimo,
di' ciò che dici.*

*Parla –
Ma non separare il no dal sì.
Dai senso alla tua frase :
dalle l'ombra.*

*Dalle abbastanza ombra,
dalle tanta quanta ne sai che ce n'è sparsa intorno a te tra
mezzanotte e mezzogiorno e mezzanotte.*

*Guardati intorno :
vedi come prende vita tutto intorno –
Alla morte! Vivente!
Chi parla delle ombre parla onestamente.*

*Ma ora, il luogo in cui ti trovi si restringe:
Dove ora, senza ombra, dove?
Sali. Assapora verso l'alto.
Più diventi sottile, più diventi irriconoscibile, più sottile!*

*Più sottile: un filo,
su cui vuole scendere, la stella :
nuotare giù, giù,
là dove si vede brillare: nel flusso delle
parole vaganti.*

Говори и ты
Russe

*Говори и ты,
говори последним,
скажи то, что хочешь сказать.*

*Говори —
но не отделяй «нет» от «да».
Придай смысл своей фразе :
придай ей тень.*

*Придай ей достаточно тени,
придай ей столько, сколько, как ты знаешь, распределено вокруг тебя между*

*полуночью, полднем и полуночью.
Оглянись вокруг :
посмотри, как все вокруг оживает —
Смерть! Жизнь!*

*Тот, кто говорит о тенях, говорит честно.
Но сейчас место, где ты стоишь, сужается :
Где теперь, без тени, где?
Поднимись. Попробуй вверх.
Чем тоньше ты становишься, тем неузнаваемее, тем тоньше!*

*Тонче: нить,
по которой хочет спуститься звезда:
плыть вниз, вниз,
туда, где она видит себя мерцающей: в потоке
блуждающих слов.*

Ty też mów

Polonais

*Ty też mów,
mów jako ostatni,
powiedz to, co masz do powiedzenia.*

*Mów –
Ale nie oddzielaj „nie” od „tak”.
Nadaj sens swojemu zdaniu :
nadać mu cień.*

*Nadać mu wystarczająco dużo cienia,
nadać mu tyle, ile wiesz, że rozciąga się wokół ciebie między
północą a południem i z powrotem do północy.*

*Rozejrzyj się wokół siebie :
zobacz, jak to wszystko ożywa wokół –
Śmierć! Życie !
Ten, kto mówi o cieniach, mówi szczerze.*

*Ale teraz miejsce, w którym stoisz, kurczy się :
Gdzie teraz, bez cienia, gdzie ?
Wspinaj się. Sięgnij w górę.
Im bardziej stajesz się smukły, tym bardziej stajesz się nie do rozpoznania, tym cieńszy !*

*Cieńszy: nic,
po której chce zejść gwiazda :
płynąć w dół, w dół,
tam, gdzie widzi się migocząca: w strumieniu
błąkających się słów.*

רײַזא דער
Yiddish

ריוא דער,
סנטצעל דער,
טסגאָז וד סאָוו גאָז

– דער
'אַי' מענופּ 'ניינ' סאָד פאָ טשינ טסנערט רעבאָ
: פאָז ניד טיידאָב אַ ביג
נטאָש נייז סיא ביג

נטאָש גונעג סיא ביג,
נשיווצ ריד מוראָ טיירפשעגסיוא זיא טסיווו וד יוו ליפּ יוחאָ סיא ביג
טכאָנ רעבלאָה ווא גאָטימ ווא טכאָנ רעבלאָה

: ריז מוראָ קוק
– מוראָ ווא מוראָ נבעל מוצ טמוק סע יוו עז
!קידעבעל !טיוט וצ
טייהרעכעלרע טדער, סנטאָש ונפּ טדער סע רעוו

: רענעלק טרעוו טסיוטש וד ווו טראָ רעד, טציא רעבאָ
? ווו, נטאָש נאָ, טציא ווו
פיוראָ ריז קערטש. פיוראָ רעבמילק
! רענייפּ פּלאָ, נרעוו טסעוו וד ראָבנעקערעדמוא רעמ פּלאָ, נרעוו טסעוו וד רעניד סאָוו

סעדאָפּ אַ: רענייפּ

:נרעטש רעד, נייגפאָראָ ליוו סע נכלעוו ראָנ
פאָראָ, נעמיוושוצפאָראָ
נופּ סאָרטש ניא: נצילב ריז טעז סע ווו
רעטרעוו עקידנרעדנאָוו

